

Parainen

Paraisten kaupunki on ottanut vastaan kiintiöpakolaisia vuodesta 2014 alkaen. Kiintiöpakolaisten kotouttaminen on järjestetty suomeksi. Kaupunginhallituksen asettama työryhmä selvittää mahdollisuutta järjestää kotouttaminen myös ruotsiksi. Kotouttaminen voidaan järjestää ruotsiksi aikaisintaan syksystä 2017 alkaen.

Tämä kotouttamisohjelma keskittyy kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kotouttamiseen. Ohjelmaa voidaan käyttää muiden maahanmuuttajien kotouttamisen tukemiseen soveltuvien osien. Tilastokeskuksen väestötietojen mukaan Paraisilla asui 31.12.2015 muun kuin ruotsin- tai suomenkielisiä henkilöitä 357.

Paraisilla työskentelee kokopäivätoiminen pakolaisohjaaja ja sosiaalityöntekijä, jonka työajasta puolet on pakolaisten kotouttamisen parissa tehtävää työtä.

Pakolaisohjaajan työhuone on Perhetalo Ankkurissa, jolla on keskeinen merkitys pakolaisten kanssa tehtävässä työssä. Perhetalo Ankkuriin sijoitettu moniammatillinen toiminta mahdollistaa oppilashuollon, lasten- ja äitiysneuvolan sekä perhetyön ja perheneuvolan välisen yhteistyön, minkä ansiosta apua ja tukea voidaan tarjota jo varhaisessa vaiheessa.

Ensimmäinen info

Pakolaisperheiden ensimmäisestä infosta vastaavat pakolaisohjaaja, sosiaalityöntekijä ja terveydenhoitaja. Terveydenhoitajan merkitys on hyvin tärkeä erityisesti alussa, jolloin perheissä voi olla erilaisia terveysongelmia. Terveydenhoitaja valmistelee myös laboratorio- ja röntgentutkimuksia, tekee ensimmäiset terveystarkastukset ja aloittaa rokotusohjelman.

Ohjaus ja jatkuva informaatio

Pakolaisia on ohjaamassa tiimi, jossa ovat mukana pakolaisohjaaja, sosiaalityöntekijä, perhetyöntekijä ja terveydenhoitaja. Pakolaisohjaaja vastaa perustavan ohjauksen antamisesta ja kutsuu tarvittaessa tiimin koolle. Pakolaisohjaaja ja sosiaalityöntekijä järjestävät pakolaisille suunnattuja ryhmätilaisuuksia, joissa annetaan informaatiota ja keskustellaan eri aiheista, kuten ravinnosta, terveydestä, lasten kasvatuksesta, yhteiskunnan tukimuodoista ja keskeisestä lainsäädännöstä. Keskusteluryhmien suunnittelu ja ohjaus laaditaan moniammatilliselta pohjalta. Kaupungin eri toimialat tarjoavat myös muuta ohjausta ja informaatiota henkilökohtaisilla käynneillä.

Toiminnan keskeisenä tarkoituksena on tukea sekä miesten että naisten ymmärrystä suomalaista kasvatusta-, koulu- ja yhteiskuntajärjestelmää kohtaan sekä tutustuttaa pakolaiset lasten ja aikuisten oikeuksiin ja seksuaali- ja tasa-arvokasvatukseen liittyvän lainsäädännön keskeisiin kohtiin.

Tavoitteena on työstää kasvatuskulttuurisia eroavaisuuksia yhteisen ymmärryksen lisäämiseksi jotta löytäisimme hyviä tapoja toimia yhdessä sekä aikuisten että lasten eduksi.

Toiminnassa järjestetään säännöllisesti kokoonpanoltaan vaihtelevia verkostotapaamisia, jotka pakolaisohjaaja kutsuu koolle. Verkostossa ovat mukana koulun, päivähoiton ja terveydenhuollon edustajat sekä koulupsykologi, koulukuraattori, sosiaalityöntekijä, perhetyöntekijä ja pakolaisohjaaja.

Pakolaisohjaaja ja sosiaalityöntekijä vierailevat säännöllisesti kouluissa ja päiväkodeissa, he pitävät myös säännöllistä yhteyttä koteihin tekemällä kotikäyntejä.

Kolmannen sektorin järjestöt ja vapaaehtoiset ovat myös hyvin tärkeitä yhteistyökumppaneita pakolaisia vastaan otettaessa ja kotoutettaessa. Pakolaisohjaaja koordinoi yhdessä sosiaalityöntekijän kanssa tätä tärkeää resurssia pyrkimyksenään kehittää yhteistyötä. Esimerkkejä Paraisilla toimivista yhteistyökumppaneista ovat SPR, Saaristo ilman rajoja, Paraisten suomen- ja ruotsinkielinen seurakunta, Turun seudun yhteisöpedagogi- ja sosionomikoulutusten korkeakouluopiskelijat, Opetuskoti Mustikka, sekä lukuisat ystävä- ja tukihenkilöt. Vapaa-ajantoiminnassa on käynnistetty yhteistyö Piffenin, Picturan ja Kombin kanssa. Yhteistyöverkostoa kehitetään jatkuvasti.

Alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma

Pakolaisilla on oikeus saada kolmen ensimmäisen vuoden aikana kotoutumissuunnitelma, jonka tarkoituksena on tukea yhteiskunnallisia valmiuksia ja kansalaisvalmiuksia, kehittää kielitaitoa ja vahvistaa edellytyksiä osallistua työelämään. Pakolaisia kannustetaan myös ylläpitämään omaa kieltään ja kulttuuriaan. Alkukartoituksessa ja kotoutumissuunnitelman laatimisessa moniammatillisella yhteistyöllä on suuri merkitys, samoin kolmannen sektorin kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma tehdään yhdeksi vuodeksi, minkä jälkeen se päivitetään seuraavan kolmen vuoden aikana. Kotoutumissuunnitelman keskeytyessä suunnitelmaa voidaan pidentää enintään kahdella vuodella.

Kunnan sosiaalityöntekijä vastaa alkukartoituksesta ja kotoutumissuunnitelman laatimisesta henkilöille, jotka ovat työvoimapolitiittisten toimenpiteiden ulkopuolella ja tarvitsevat toimeentulotukea elämiseen. Sosiaalityöntekijä vastaa myös perheiden ja lasten kotoutumissuunnitelmien laatimisesta, mikäli sellaiset laaditaan. TE-keskus huolehtii alkukartoituksesta ja kotoutumissuunnitelman laatimisesta sekä työllistymistä edistävästä koulutuksesta mukaan lukien kielikursseista työnhakijoiksi ilmoittautuneiden henkilöiden osalta.

Tulkkkaus

Tulkkipalvelut hankitaan ostopalveluna ensisijaisesti Turun seudun tulkkikeskuksesta. Käytämme mahdollisuuksien mukaan myös omankielenavustajaa epävirallisissa tilanteissa.

Opetus

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksessa on valmiudet tukea jokaisen lapsen yksilöllistä kehitystä lapsen tarpeiden mukaisesti. Käytössä on monia myös maahanmuuttajalasten kehitystä tukevia toimintatapoja ja menetelmiä: ”Lapsen silmin”, pienryhmätoiminta, joustavat ryhmittelyt, ulkopedagogiikka, kielenkehitystä tukevat menetelmät ja toimintatavat jne. Ylimääräisiä henkilöresursseja tarvitaan ainakin ensimmäisen vuoden aikana lapsimäärästä ja heidän taustastaan riippuen. Tulkkaukspalvelut ovat välttämättömiä erityisesti yhteydenpidossa lasten vanhempiin kasvatuskumppanuuden toteuttamiseksi ja vanhempien osallisuuden varmistamiseksi.

Esiopetus ja perusopetus

Maahanmuuttajien esi- ja perusopetus on järjestetty syksystä 2014 lähtien Koivuhaan koulussa. Opetuskieli on suomi. Luokanopettajan lisäksi ryhmässä työskentelee koulunkäynnin ohjaaja.

Oppilaat ovat pääasiallisesti vuosiluokkien 1–6 oppilaita, mutta valmistavan opetuksen ryhmässä voi olla mukana myös esiopetusikäisiä lapsia.

Esi- ja perusopetusikäisille lapsille ja nuorille tarjotaan oman kielen opetusta, joka hankitaan ostopalveluna.

Perusopetuksen jälkeinen koulutus

Valmistavan luokan oppilaat ovat vasta siirtymässä perusopetuksen vuosiluokille 7–9, joten kaupungissa ei ole järjestetty perusopetuksen jälkeistä koulutusta tai esimerkiksi suomen kielen opetusta oppivelvollisuusiän ylittäneille nuorille. Suomen tai ruotsin kielen opetuksen jatkumon varmistaminen näille nuorille on ensiarvoisen tärkeää, jotta nuoren opiskelu perusopetuksen jälkeen tai työelämään sijoittuminen onnistuu. Lähiseudun kuntien kanssa tehtävä yhteistyö vahvistaa osaamisen jakamista ja hyödyntämistä yli kunta- ja kielirajojen.

Kaupungissa toimii ruotsinkielinen toisen asteen oppilaitos sekä ruotsin- ja suomenkieliset lukiot, joten valmiudet mahdolliseen perusopetuksen jälkeiseen suomen tai ruotsin kielen opetukseen ovat jo olemassa.

Kirjasto

Kirjasto on kaikille avoin ja neutraali paikka. Kirjasto on ilmainen ja se on avoinna myös iltaisin. Kirjastohenkilökunta palvelee ja ohjaa myös muissa kuin kirjastoa ja tiedonhakua koskevissa asioissa.

Kirjaston kautta voi käyttää Monikielisen kirjaston palveluja, ja sitä kautta voi lainata kirjoja ja muuta aineistoa. Monikielisellä kirjastolla on myös aineistopankki, jossa on informaatiota kirjastopalvelujen käytöstä Suomessa. Informaatio on saatavilla lähemmäs 20 kielellä.

Paraisten kirjastoissa on tietokoneet, joita saa käyttää ilmaiseksi ja lisäksi luettavana on sähköisiä sanomalehtiä eri puolilta maailmaa.

Kirjaston tiloissa on mahdollista järjestää kotoutumista tukevia aktiviteetteja, kuten esimerkiksi kielikahviloita, satuhetkiä ja infotilaisuuksia.

Sosiaalipalvelut

Oleskeluluvan ja kuntapaikan saaneilla maahanmuuttajilla on samat oikeudet kuin kunnan muilla asukkailla saada sosiaalihuoltolain mukaista palvelua sekä erityislainsäädännön mukaista täydentävää palvelua.

Kunnan sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat työskentelevät maahanmuuttaja-asiakkaiden kanssa. Jos asiakkaat ovat kiintiöpakolaisia tai oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita, heidän asioitaan hoitavat pakolaisasioista vastaava sosiaalityöntekijä ja pakolaisohjaaja.

Sosiaalityöntekijä kartoittaa yhdessä perheen kanssa perheen tilanteen ja tekee arvion perheen palvelutarpeesta. Mahdolliset erityisen tuen tarpeet ja yhteistyö kunnan muiden toimijoiden ja kolmannen sektorin kanssa kartoitetaan. Perheitä informoidaan myös suomalaisesta tukijärjestelmästä sekä siihen liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista.

Palvelutarve arvioidaan sosiaalihuoltolain mukaisesti. Tarvittaessa laaditaan asiakassuunnitelma.

Asiakkaalla on halutessaan oikeus käyttää tulkkia. Sosiaalikeskus tilaa tulkin. Asiakaskäynteihin varataan enemmän aikaa tulkin osallistuessa käyntiin.

Terveydenhuolto

Kiintiöpakolaiset tarvitsevat runsaasti terveyskeskuksen palveluja saapuessaan uudelle kotipaikkakunnalleen. Monilla on pitkäaikainen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palvelujen sekä kuntoutuksen tarve.

Jokaiselle pakolaiselle tehdään perusteellinen terveystarkastus. Pakolaisohjaaja järjestää tarkastuksen ja osallistuu siihen, käyttää tulkkia ja ottaa tarvittaessa mukaan myös muita työntekijöitä, kuten esimerkiksi perhetyöntekijän ja terveydenhoitajan. Tavoitteena on pakolaisten integroiminen kaupungin terveydenhuoltojärjestelmään. Pakolaisille tarjotaan hoitoa samoin ehdoin kuin muille kuntalaisille.

Terveydenhoitohenkilökunta varaa kaksinkertaisen ajan pakolaisten käyntejä varten osittain siksi, että tulkin kanssa työskentely vie enemmän aikaa, mutta myös siksi, että pakolaisten terveysongelmat ovat usein hyvin monisyisiä.

Ehkäisevä terveydenhoito

Suomen lasten- ja äitiysneuvolaohjelman sekä kouluterveydenhuollon sisältämien asioiden lisäksi pakolaisperheet tarvitsevat tukea asioissa, jotka poikkeavat heidän kulttuurissaan omastamme. Ohjauksen tulee olla jatkuvaa yhteydessä ehkäisevään terveydenhoitoon.

Neuvolatyöntekijät ja hammashoidon henkilökunta antavat ravitsemustietoa etenkin sokerin käytöstä. Perheille suunnitellaan ja tarjotaan yhteinen informaatio-ohjelma.

Mielenterveys

Pakolaisilla saattaa olla suuri psykiatristen palvelujen tarve, erityisesti lasten psykiatrian tarve. Joissakin tapauksissa voi olla haastavaa ja aikaa vievää motivoida pakolaisia ottamaan vastaan psykologista tukea ja psykiatrista hoitoa. Pakolaisperheiden kanssa tehtävässä työssä meidän tulee olla tietoisia siitä, että tulkin käytöstä huolimatta kommunikaatio kärsii, koska emme voi kommunikoida suoraan keskenämme. Siitä huolimatta, että tulkilla on vaitiolovelvollisuus, asiakas saattaa vältellä arkaluonteisten ja vaikeiden asioiden käsittelyä, mikä tekee työstä haastavaa.

Suun terveydenhuolto

Paraisille tuleville pakolaisille järjestetään hammashoidon informaatiotilaisuus perusteellisen terveystarkastuksen jälkeen. Tilaisuudessa käsitellään myös ennaltaehkäisevää suun terveydenhuoltoa. Tilaisuuteen kutsutaan sekä aikuiset että lapset ja niihin osallistuu tulkki.

Lapset kutsutaan hoidon tarpeen arviointiin heti saapumisen jälkeen, arviointi on osa perusteellista terveystarkastusta. Tämän jälkeen hoito toteutetaan lapsen tarpeiden pohjalta.

Aikuiset kutsutaan informaatiotilaisuuteen. Tämän jälkeen aloitetaan hoito samojen periaatteiden mukaisesti kuin Paraisten aikuisväestön hoito toteutetaan.

Tulkkipalveluja tarjotaan niin pitkään kuin ne katsotaan tarpeellisiksi.

Työllistyminen

Pyrimme työllistämään pakolaiset mahdollisimman nopeasti työharjoittelun tai työn kautta pakolaisten tutustuttamiseksi Suomen työelämään. Harjoittelu- ja työpaikkoja saadaan muun muassa seurakuntien kautta, ravintola-alalta, maataloudesta, auto- ja korjaamoalalta sekä päivähoidosta ja vanhustenhuollosta. Paikkakunnan yritysten kartoittaminen on tärkeää, sillä se mahdollistaa aktiivisen yhteistyön yritysten kanssa ja kehittää yhteistyötä. Mahdollisuudet saada kausiluonteista työtä ovat hyvät, huippusesongin ulkopuolella keskitytään kielikoulutukseen. Työmarkkinoiden käytettävissä oleville pakolaisille tarjotaan TE-keskuksen kautta kieliopintoja. Paikkakunnan vapaaehtoisten järjestämällä kielikoulutuksella on suuri merkitys työmarkkinoiden ulkopuolella oleville pakolaisille.

Asuminen

Asuntotilanne on Paraisilla hyvä, asunnon voi saada KAS-vuokra-asuntojen (Kunta-asunnot) kautta, yksityisiltä markkinoilta tai seurakunnan kautta.

Lapsille ja nuorille tarjotaan mahdollisuus osallistua vapaa-ajantoimintaan. Muun muassa nuorisotalon toiminta tukee nuoria heidän etsiessään identiteettiään ja edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta. Eri taustoista ja kulttuureista tulevien lasten ja nuorten osallistuminen toimintaan on eduksi kaikille.

Nuorisotalojen toiminta on yleensä kaksikielistä, käytössä on suomi ja ruotsi, useamman kielen käyttö voi olla ohjaajille haastavaa. Tästä syystä on tärkeää, että tulkkipalveluja on saatavilla, ainakin alkuvaiheessa.

Kaikkien tulee voida olla ylpeitä kulttuuristaan ja perinteistään. Kotoutumisprosessin aikana on tärkeää tukea myös pakolaisten omaa kulttuuria ja nähdä moninaisuuden hyvät puolet. Tietoa eri kulttuureista voi välittää eri tapahtumien, kuten pyhien ja juhlien, kautta ja järjestämällä tapahtumia, joiden teemat vaihtelevat, kuten esimerkiksi musiikki tai ruoka.

Kotouttamisen edistämistyötä tekevien vapaaehtoisten ja yhdistysten tulee saada tukea toimintaansa tilojen ja muiden toimintaa tukevien välineiden muodossa.

Pakolaisten vastaanottaminen

Kaupungilla on ELY-keskuksen kanssa sopimus, jonka mukaan Parainen arvioi vuosittain, onko kaupungilla edellytyksiä ottaa vastaan kiintiöpakolaisia tai myöntää oleskeluluvan saaneille turvapaikanhakijoille kuntapaikka.

Etninen samanarvoisuus, hyvien etnisten suhteiden edistäminen ja syrjäytymisen estäminen

Pakolaisia ja maahanmuuttajia kannustetaan osallistumaan aktiivisesti paikkakunnalla järjestettäviin aktiviteetteihin, vapaa-ajantoimintaan ja liikuntaan sekä kanssakäymiseen kuntalaisten kanssa.

Kolmannen sektorin, yhdistysten, järjestöjen ja tukihenkilöiden kanssa tehtävällä hyvällä yhteistyöllä on tässä suuri merkitys. Vuoropuhelu kuntalaisten kanssa ja kuntalaisten informoiminen ovat myös hyvin tärkeitä tiedon levittämiseksi, mikä puolestaan edistää suvaitsevaisuutta. Kaupungin työntekijät kohtelevat pakolaisia ja maahanmuuttajia tasa-arvoisesti, pakolaisilla ja maahanmuuttajilla on oikeus saada samoja palveluja kuin muilla kuntalaisilla.